

VANN for 40 år siden

Om vann, olje og sigevann fra avfallsfyllinger

Av John Mikal Raaheim

John Mikal Raaheim er sivilingeniør fra NTH med mastergrad i historie fra UiO. Han er ansatt som spesialrådgiver i Tekna og er redaktør for VANN.

VANN på nett

Som medlem av Vannforeningen kan du søke etter og skrive ut artikler fra tidligere årganger av VANN helt tilbake til første årgang i 1966. Det er mye å ta av. Tilbudet er tilgjengelig via foreningens nettside www.vannforeningen.no. Nedenfor finner du 40 år gamle smakebiter fra VANNs tiende årgang nr. 3 i 1975.

Anders Langes parti i kommunevalg for første gang

Det var kommunevalg og valg til fylkestinget også i 1975. Arbeiderpartiet var største parti med 38,2 % av stemmene, ned fra godt over 40 % fire år tidligere. Høyre var i medvind og fikk 21,4 % av stemmene. Senterpartiet og Kristelig Folkeparti var fortsatt store partier med hver over 10 % av stemmene. Anders Langes parti, som senere ble FrP, fikk 1,1 % av stemmene. Alle tall samlet for landet.

Senere på høsten ble Viking seriemester i fotball foran Brann, Start og Rosenborg. Dette var klubbens fjerde seriemesterskap på rad. Cupmesterskapet var det Bodø-Glimt som vant, etter å ha slått Viking 2-1 i finalen.

Dette som bakteppe til VANN for 40 år siden.

Landsplan for bruken av vannressursene

Første etappe av landsplanarbeidet var gjennomført da man skrev lederen til VANN nr. 3 i 1975. I Stortingsmelding nr. 107 for 1974-75 la Miljøverndepartementet fram regjeringens forslag til målsetting for tiltak mot vannforurensende utslipp. Lederen ble avsluttet med følgende benkning:

«Det vil være blåøyd å gå ut fra at realiseringen av landsplanen vil gå knirkefritt. Det er imidlertid å håpe at alle som er involvert i arbeidet vil trekke i samme retning, det gjelder kommunene, fylkene, Miljøverndepartementet, konsulentfirmaer, forskningsinstitusjoner og leverandører/entreprenører.» Det var utfordringen slik man så den da, i 1975.

VANN inneholder også en lengre artikkel av avdelingsdirektør Olav Nedenes og overingeniør Øyvind Nøttestad i Statens forurensningstilsyn, som begge var involvert i landsplanarbeidet. Artikkelen inneholder blant annet prognoser for behovet for sysselsatte for å gjennomføre tiltakene gitt forskjellige ambisjonsnivå med hensyn til fremdrift i gjennomføring. Med topp innsats tidlig på 80-tallet mente man at sysselsettingen måtte økes 300 % i forhold 1974-nivå. Med opprydning innen 2000 ville økningen utover på 90-tallet bli 70 % opp i forhold til 1974, ifølge

Nedenes og Nøttestad. Målsettingen i 1975 var at man innen 1984 skulle ha fjernet de eksisterende forurensningsproblemer fra industribedrifter med egne utslipp og også ha løst de mer alvorlige kommunale forurensningsproblemer.

Kraftutbygging, grunnvann og terskler

Hans Holtan skrev i nr. 3 en artikkel basert på foredrag holdt på Otta om vassdragsundersøkelser knyttet til kraftutbygging i Jotunheimen. Han konkluderte med at det planlagte reguleringsinngrepet ville føre til økt begroing i vassdraget og at det også ville stimulere eutrofiutviklingen i Mjøsa. Han mente at kontinuerlig overvåking av vassdraget var nødvendig.

Bent Rognerud skrev om konsekvenser for grunnvann og markvann knyttet til kraftutbygging i Lågenvassdraget. Også dette innlegget var basert på et foredrag holdt på Otta. Hans konklusjoner var at det totalt sett er små arealer som vil bli uheldig påvirket av reguleringen i vassdraget.

Knut Ellingsen var også med til Otta og holdt foredrag. Hans fokus var virkning for grunnvannsforsyningen. Han konkluderte med at en «må vente at et betydelig antall av de etablerte brønner vil bli kapasitetsmessig skadelidende i større eller mindre grad av en regulering av vannstanden i vassdraget. Kvalitetsmessige skader vil en anta bare vil forekomme sporadisk».

Pål Mellquist presenterte det såkalte terskelprosjektet i VANN nr. 3 i 1975, eller som prosjektet egentlig het: «Undersøkelse av tersklene

innvirkning på de biologiske forhold i regulerte vassdrag». Det førte etter hvert til omfattende aktivitet.

Spania: Exit Franco og Spania får ny konge

Sent i november 1975 tiltrer prins Juan Carlos som Spanias konge, etter at Spanias mangeårige diktator, general Francisco Franco noen uker tidligere hadde fått hjerneslag. Franco døde dagen etter innsettelsen. Hele høsten 1975 hadde det vært opptøyer rundt om i Spania og regimet slo hardt tilbake. Francos død og kongens tiltredelse innledet en ny tid i Spania.

Kilder

Ellingsen, Knut. «Vannstandssenkning i Ottadalføret. Virkning for grunnvannsforsyning». VANN nr. 3 1975.

Holtan, Hans. «Vassdragsundersøkelser i forbindelse med kraftutbygging i Jotunheimen». VANN nr. 3 1975.

Nedenes, Olav og Nøttestad, Øyvind «Om arbeidet med en landsplan for bruken av vannressursene». VANN nr. 3 1975.

Mellquist, Pål. «Terskelprosjektet – et biologisk forskningssamarbeid i regulerte vassdrag». VANN nr. 3 1975.

Rognerud, Bengt. «kraftutbygging i Lågenvassdraget». VANN nr. 3 1975.

Hvem Hva Hvor 1976. Chr. Schibsteds Forlag, Oslo 1975.

Hvem Hva Hvor 1977. Chr. Schibsteds Forlag, Oslo 1976.